

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

Katedra výtvarné výchovy

Bakalářská práce

BODY-ART V PROMĚNÁCH MUŽE A ŽENY

Vedoucí práce: doc. Ludvík Vacek, ak. mal.

Autor práce: Jan Mála

Studijní obor: Zuš - VV

Ročník: 3.

2012

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě - v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných pedagogickou fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce.

Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne

Podpis

Poděkování

Děkuji doc. Lence Vilhelmové, ak. mal. za odborné rady a pomoc. Zvláštní poděkování patří panu doc. Ludvíku Vackovi, ak. mal. za odborné vedení, cenné rady a laskavý přístup.

Jan Mála

Abstrakt

MÁLA, J. *Body-art v proměnách muže a ženy*. České Budějovice 2012. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Pedagogická fakulta. Katedra výtvarné výchovy. Vedoucí práce L. Vacek

Klíčová slova: body-art, tatuáž, Old school, New school, Tribal, černobílé tetování, písmo, technologické postupy, historie, severské země Ameriky, Severní Amerika, Střední a Jižní Amerika, tetování moderní americké společnosti, záměrné sebepoškození, Derek Hess, Zach Johnsen, Jim Mahfoof.

Tématem bakalářské práce je zachycení proměn a dobový vývoj body-artu na lidském těle v průběhu života. Tetování jakožto jedna kategorie z alternativních směrů umění byla inspirací pro tvorbu této bakalářské práce především svou rozporuplností, názory se neshodují v tom, zda se jedná o plnohodnotně zařaditelné výtvarné umění.

Teoretická práce je rozdělena do několika částí, hlavním tématem zde bude pojednání o vzniku tetování v kolébce tohoto směru, jakou představuje od 19. století doposud Amerika. V první části bude nastíněna obecná charakteristika body-artu specifikovaná na tetovací odvětví. Poté se přesuneme k funkčnímu využití tohoto oboru. Ve třetí části této práce se pokusíme přiblížit proudové rozdělení tetování s následným postupem k jednotlivým motivům s kategorickým zařazením. Následující kapitola přikročí k samotnému vzniku tetování v historickém kontextu a vývoji jednotlivých technik v daných částech Ameriky, ke které bude tato textová část především směřovat. V předposlední části se budeme věnovat pohledu na moderní scénu amerického prostředí od průlomového 18. století.

Závěrečná část by měla nastínit psychologické přístupy k tomuto oboru, nejen z historického hlediska ale také z pozic současné psychologie moderní společnosti. Text je doplněn inspirativními kresebnými umělci, především významnými pro praktickou část této práce, která nás zavede k samé podstatě toho, proč byla práce zpracována, ale také jakých prostředků korespondujících s tetováním bylo užito. V samém závěru práce přistoupíme k otázkám, zda můžeme o tetování mluvit jako o plnohodnotném uměleckém směru, který by měl být přijímán za korektní směr náležící do umění.

Abstract

Body-art in the transformation of men and women.

Keywords: characteristics of body-art, tattoo, motives, Old School, New School, Tribal, black and white tattoos, scripture, technology, history, America, Nordic countries, North America, Central and South America, tattoo modern American society, deliberate self-harm, Derek Hess, Zach Johnsen, Jim Mahfoof.

The topic of this work is to detect changes and development of contemporary body-art on the human body throughout life. Tattoos as a category of alternative art direction was inspired to create this work mainly with its inconsistencies, opinions differ on whether it is fully classifiable art.

Theoretical work is divided into several parts, there will be a main topic of discussion of the tattoo in the cradle of this direction, which represents from 19 century America to date. The first part outlines the general characteristics of the items specified in the-art tattoo industry. Then move to the functional use of the field. In the third part of this work we try to approximate current distribution tattoo procedure followed by the individual motifs with categorical classification. The next chapter will proceed to the actual creation of the tattoo in the historical context and development of techniques in these parts of America, which will be part of this text primarily directed. In the penultimate section, we will focus on looking at the modern American scene from the environment groundbreaking 18th century.

The final section should outline the psychological approaches to this field, not only from a historical perspective but also from the standpoint of contemporary psychology of modern society. The text is accompanied by inspiring the drawing artists, especially important for the practical part of this work, which takes us to the very essence of why the work was prepared, but also what resources corresponding to the tattoo was used. At the very end of the work to proceed on whether we can talk about the tattoo as a full-fledged artistic direction that should be accepted as a correct direction belonging to the arts.

Obsah

1 Úvod	8
2 Charakteristika body-artu	10
3 Funkce tatuáže	12
4 Symbolika motivů	15
4.1 Old school	17
4.2 New school	18
4.3 Tribal	18
4.4 Černobílé tetování	19
4.5 Písmo	19
5 Vývoj a technologické postupy	21
5.1 Historie	21
5.2 Nejstarší technologie	23
5.2.1 Severské země Ameriky	24
5.2.2 Severní Amerika	25
5.2.3 Střední a Jižní Amerika	26
5.3 Tetování moderní americké společnosti	27
6 Kresebná inspirace výtvarnými umělci	32
7 Záměrné sebepoškozování	34
8 Praktická část	35
9 Závěr	37
10 Seznam použité literatury a citace	38
11 Přílohy	41
11.1 Seznam obrazových příloh	41

1 Úvod

*„Jsme jediní tvorové na této planetě, kteří dokáží měnit a přetvářet svůj zevnějšek...
Ted Polhemus (1)“¹*

V této bakalářské práci by měla být nastíněna kategorie body-artu jako jeden výraz z alternativního směru umění, který je někdy opomíjen a není vřazován do klasického směru umění.

V samém počátku práce bychom si ale měli položit otázku: Proč je a není tetování korektním směrem? Jelikož je umění tetování staré jako lidstvo samo, je zde silná inspirace ke kresebnému vyjádření v čase na lidském těle. Oproti plátnu, které je možno několikrát přemalovat, to však u tetování možné není, nebo jen do určité míry. V této souvislosti bychom měli přejít k vyjádření umělce, který pracuje na plátně nebo papíru, a proto je zde adekvátní položit otázku, co lidské plátno? Je možné považovat jej za plochu, na kterou umělec vyjadřuje svými projevy myšlenky?

V souvislosti s technickým provedením bychom se měli odebrat k zamyšlení, zda je vhodné mluvit o tetování také jako o řemeslu? Na tuto otázku budou mnozí rozporuplně reagovat, proto bychom zde měli přistoupit ke středověkým malířům, kteří byli ve společnosti považováni především za řemeslníky. Tito malíři svá díla nesignovali, ale ve většině případů byl rukopis autorů rozeznatelný. Malíři se zprvu museli stát kvalitními řemeslníky, aby dospěli k svébytnému nebo požadovanému stylu. V tomto ohledu byli jejich následníky malíři renesance a pozdějších dob. Proto také i tatér může povznést své dílo na umění, poté co zvládne dokonale řemeslo. V následné fázi je ale také schopen vyjádřit sebe sama osobitým způsobem. Položme si otázku, co by se stalo, pokud by malíř i tatér uvízli na úrovni prostého řemeslníka. Mohou být tato díla vřazována mezi umění, nebo jen dobře zpracovaná díla, nebo pouhý kýč?

Tetování je pro mnohé lidi hledání vlastní identity, ale pro některé také sepjetí s Bohem. Můžeme také hovořit o velice intimní záležitosti každého jedince, nebo vyzdvihnout především pouhou definici neodstranitelné kresby pod pokožku nositele.

V textu bakalářské práce bychom měli přiblížit dobový vývoj od nejstarších civilizací až po moderní techniky a motivy. V tomto kontextu nejen moderní společnost, ale již nejstarší civilizace považovaly vždy umění za výsadu vyšší společnosti. Tyto vyšší kruhy vždy podporovaly umění a zároveň byly jeho objednateli. V porovnání maleb, keramiky, nebo v našem případě tetování, je zde společným jmenovatelem

¹ FERGUSON, H; PROCTER, L. *Umění tetování*. Praha: Rebo productions, 1998., s. 10

kvalita. Za vyvedený obraz renomovaného umělce jsou lidé schopni zaplatit i milióny, je tomu však také u tetování? V mnoha případech je právě oním kritériem cena, která ale ne vždy určuje kvalitu.

Následně by bylo dobré na samý závěr přistoupit k otázce z historického hlediska. Tudíž zde položíme otázku, je-li dnešní společnost připravena na zcela tetované lidi? V prastarých kmenech byli lidé spoře oděni a tetování sloužilo například k vyjádření hierarchického postavení, což nás zavádí do polemiky, zda je dnes tetování skrýváno nebo naopak dáváno na odiv?

Spojitosť je zde dnes nejen v hierarchii, kam jedinec patří, ale také s vyjádřením sebe sama. Co chce jedinec tetováním společnosti říci? V návaznosti na tuto otázku bychom měli zmínit, jestli je tetování jen přetvořené umění starých kmenů, se kterými soudobé tetování nemá nic společného, popřípadě je dnešní styl jen vyšlechtěný kýč, jak uvádí mnoho kritiků.

Tímto by bylo také vyzdvihnuto, jak působí modifikované tělo na ostatní jedince ve společnosti jako umělecké dílo. V této práci se nezaměříme jen na pohled z estetického hlediska, ale také na pohled jak může, nebo do jaké míry komplikuje život jedinci upravená část těla v běžném životě, například při výběru povolání. Tímto by vyvrcholilo celkové shrnutí v psychologické části, které tvoří neméně významnou složku body-artu.

Nejen psychologické úvahy nad výběrem motivů, ale také záměrné působení bolesti a zásahy do lidského organismu provází tetování již celá staletí. Touto úvahou by byla tato práce završena, ale samotný postoj, který čtenář zaujme, je pouze jeho subjektivním postojem ke stylu umění, které je s lidskou rasou spjato v takové časové délce, jako cykly dne a noci.

Při psaní textu bakalářské práce jsem vycházel z informací uvedených v těchto publikacích: Umění tetování, Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla, Tetování katalog motivů, z magazínů americké a anglické scény o tetování: Inked, Tattoo Bible 2, Skin deep, Skin shots. Text je doplněn ukázkami dobových motivů a ztvárněním moderních motivů.

2 Charakteristika body-artu

Text vychází z informací uvedených v publikacích Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla, Tetování katalog motivů a Inked.

Body-art je chápán jako neodstranitelný prvek uměle vytvořený člověkem na lidské pokožce. Člověk je také jediným tvorem na zemi, který si zdobí tělo obrazci a zkratkovitým vyjádřením sebe sama. Tetování je také jistou částí, která je velice propojena s psychologií tetovaného jedince. Toto odvětví odlišování je chápáno jako vědomé sebepoškozování těla s nejrůznějšími interpretacemi. K této části bychom přistoupili v následujících kapitolách.

Nejdůležitějším prvkem pro samotnou tvorbu je podkladový materiál. Pokožka, kterou je lidské tělo pokryto, chrání jedince před vnějšími vlivy. Je také jedním z prostředků dýchání. Kůže zvaná Cutis, Derma je největší plošný orgán člověka.

Pokožka dospělého člověka tvoří v průměru 1,5 – 1,8m². Váha pokožky je uváděna kolem 4,5 kg. Složení pokožky se rozděluje do tří kategorií. Svrchní částí je pokožka (epidermis), následně škára (dermis) a v poslední řadě podkožní tkáň (hypodermis). Svrchní část kůže je kompletně každý měsíc obměňována. Dobré tetování je vpraveno mezi pokožku a škaru, zde ulpí na žilkách a cévách, proto ani po měsíci nevymizí. Společným jmenovatelem pro tetování je zanášení barviva pod pokožku.

V moderních technologiích můžeme hovořit o pigmentech na bázi uhlíku, inertních solích, nebo na bázi oxidů různých kovů. Důležitou roli zde také hraje velikost částíček daného pigmentu.

Za nejzákladnější barvu považujeme čern, která obsahuje nejmenší velikost pigmentových částíček. Tetovací barvy jsou rozpustné v lihu, vodě nebo glycerínu. Barvivo se zanáší několika způsoby: buď klasickým strojkem, nebo vpichováním. Takzvané holiays jsou mapy, které vytvoří nestejněměrné zanesení barvy do tkáně.

Určité typy náboženství ale tatuáž zcela zakazují. Pro Japonský styl je charakteristická velkoplošnost. Rozsáhlost a souvislost motivů zde bývá nazývána Tebori. S tetováním jsou spjata také mnohá úskalí, jako jsou například nejrůznější druhy hepatitid, kožních onemocnění a infekčních zánětů.

V rámci tetování celého těla můžeme také mluvit o jakémsi prvku fyzického a psychického zdraví jedince, jehož tělo se dokáže regenerovat pod touto nemalou zátěží. V souvislosti s následným odstraňováním mluvíme o detetováží. Zde se jedná o vy-

řezávání pokožky, nebo o takzvané dermabrasion, což doslovně znamená vybroušení tetovaného místa.

V moderní době je již tato technologie ve velké míře nahrazena laserovým odstraňováním. K samému závěru bychom měli zmínit podstatnou složku, tedy že *„tetování je jedinečná, nesnadná forma umění, protože musí existovat na stále se měnícím, napínajícím se, pohybujícím se, žijícím plátně...“*²

² RYCHLÍK, M. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha: Lidové noviny, 2005., s. 231

3 Funkce tatuáže

V této kapitole se budeme věnovat funkci tetování. Funkce tatuáže jsou rozdělitelné do mnoha kategorií.

V první větvi můžeme hovořit o funkci spiritualistické, náboženské nebo rituální. Mnoho motivů bylo spjato s dávnými tradicemi, rituálními praktikami, neboli takzvanými iniciacemi domorodých kmenů. U těchto kultur byli mladí muži bez tetování řazeni mezi děti. Rituální význam reprezentoval odolnost proti bolesti, která byla způsobována tetovanému.

S příchodem moderního stroju ale tento bolestivý proces přerostl v jakýsi jiný dimenzionální rozměr. Tímto přerodem v technologii si také ženské pohlaví ve velké míře začalo tetovat svá těla. Ve spojení s náboženstvím tato kategorie zahrnuje také ztvárnění nejrůznějších modifikací písma.

V neposlední řadě jsou zde také ale symboly víry pojednané ve zkratkovitém ztvárnění. V muslimských zemích je výslovný zákaz jakékoli modifikace tělních partií. Římská doba za císaře Konstantina I. Velikého byla dobou, kdy v tomto ohledu bylo tetování považováno za necivilizovaný projev.

Následující větev zahrnuje ochranný systém jedince. V této kategorii by se dalo mluvit o jakémsi amuletu, který jedince chrání před zlými silami. S touto souvislostí se ale tetování potýká dodnes, viz například motiv čtyřlístku, ke kterému se dostaneme v následující kapitole. *„Podle Polynéské mytologie se lidé naučili tetování od bohů. Krášlení bylo tudíž používáno při rituálech a obřadech, zejména v souvislosti s uctíváním vládců“³*

Tetování můžeme také spojovat s léčivými dovednostmi. Jedinci, kteří na sobě měli obrazce vyobrazeny, byli schopni podle jednotlivých kultur uzdravovat. Za nejstarší nález takovéhoho chápání považujeme Otziho, který užíval vpichy jako akupunkturu. Do těchto ran bylo zanášeno dřevěné uhlí pro podporu léčby.

Na Borneu byly tetovány prsty a zápěstí za účelem odvádění zlých onemocnění. U afrických kmenů symbolizovala potetovaná tvář plodnost, ale i léčbu očí. Můžeme zde v historii také najít první zásadní problém. V roce 1853 byl zjištěn přenos syfilidy od infikovaného tatéra, který mísil inkoust slinami.

V další větvi rozdělení se přeneseme k funkci estetické, dekorativní nebo erotické. U obyvatel Samoy, kteří měli tetování provedeno od pasu ke kolenům, bychom mohly

³ FERGUSON, H; PROCTER, L. *Umění tetování*. Praha: Rebo productions, 1998., s. 16

hovořit o prvopočátcích estetické funkce. Toto ztvárnění vypadalo jako krátké kalhoty, které iluzivně potlačily nahotu nositele. Maorští bojovníci si například pokrývali obličejovou část jako dnešní moderní bojové složky k maskování.

V Japonsku je dodnes nepřípustné ve společnosti vystavovat na odiv svá tetování. Funkce erotická byla především uznávána u afrických žen. V Egyptě bylo tetování spojováno s bohyní Amunet, která sloužila bohyni Hathor. Tato bohyně byla považována za nejnemravnější bohyni Egypta z dob střední říše.

V začátcích 20. století bylo tetování u žen považováno za nevhodné chování a za důkaz nestydatosti ženského pohlaví. Dodnes se však využívá také k podtržení ladných křivek žen, jelikož si vybírají motivy více přitahující zrakovou pozornost. Není zde určující jen vybraný motiv, důležité je i místo, kde je tetování na ženských partiích umístěno.

Sociálně skupinová rozdělení by příslušela ke komunitním a společenským skupinám. Křesťané jsou dodnes v Egyptě zdobeni křížkem. V USA jsou názorným příkladem motorkářské gangy. Stejných motivů například využívají také příslušníci hnutí skinheads a punkeři. V Japonsku je zde v těsné souvislosti tato kategorie s trestnou činností, kdy nesmí být motivy viditelné okolní společnosti. Do této kategorie ale také zahrnujeme moderní jednotky SWAT, nebo jim podobné útvary.

Statutární funkce je rozlišována podle míry zdobnosti. U domorodých kmenů je úkazem postavení, ale u dívek symbolizuje věk.

Do rozdělení komunikačního a identifikačního spadá také nesvévolné zanášení barev pod pokožku. Tyto metody se prováděly například v Egyptě nebo antickém Řecku. Zde můžeme mluvit o funkci jakéhosi trestu nebo označení.

Vykradačům hrobek byl vpravován touto cestou pod kůži jakýsi cejch. Označení symbolu lilie bylo užíváno také ve středověku. Byla jí označena také Milady de Winter, jež ji označovala za nevěstku. V Anglii navazovala tato symbolika ve vytetovaných písmenech, podle míry provinění až do roku 1829.

V moderních dějinách bylo užito tetování ve spojitosti s nacistickými tábory, kde měli chovanci na pažích vytetovaná čísla. Tradice komunikace pomocí tetování se přenesla do moderní společnosti věznic, kde je uznáván jako jazyk vězňů. V tomto prostředí dobře zvolený motiv umožňuje například trestanému změnit zcela hierarchické postavení.

Individualizace se vyznačovala u Maorů. Ornamenty zvané MOKO měly do jisté míry formu podpisu. Dnes je individualizace považována za jistý způsob odmítání

soudobé společnosti. Vzory jsou spjaté především s životem jedince. „*Byla individua, která měla vytetována na těle celý svůj život v datech a symbolech*“⁴ I takto někteří jedinci mohou využít tento svébytný postup, jako jeden z možných alternativ obrazového ztvárnění (srov. RYCHLÍK, 2005: 40-60).

⁴ NOVÁČEK, O. *Tetování a tetování*. Brno 1937., s. 22-23

4 Symbolika motivů

Kapitola Symbolika motivů vychází z publikací Tetování – katalog motivů, Inked, ve kterých jsou doloženy obecné poznatky o doložitelných faktech symbolického charakteru.

U symboliky motivů jde především o charakteristiku a psychologické dispozice jedince, který si vybírá námět, popřípadě textové zpracování motivu. Od prvopočátků dějin se ale vztahovala tatuáž k etnické kultuře nebo k symbolům mužství a přijmutí v dospělost.

Historické souvislosti zvěrných motivů pokládáme za propojení s duchovní složkou zvířete a nositele. Dnešní doba tuto podstatnou složku symboliky opomíjí, což do značné míry pozbývá původního záměru v prvopočátcích tetování. V této kapitole nastíníme náměty a výtvarně zpracované motivy s historickým kontextem. Jako nejčastější směr motivů by byly označovány takzvané flashe, které obsahují témata nejklassičtějších vzorů, jakými jsou srdce, kotvy, vlajky, vlaštovky, růže a mnoho dalších, z nichž u některých objasníme podstatu a význam vzoru. Proto se nyní přeneseme k nejzákladnějším motivům.

Za hlavní vzory bychom označili ty, které se ve velké míře začaly vyvíjet u námořních posádek, jelikož právě zde vznikaly první moderní motivy. Tito mořeplavci putovali mezi kontinenty a přinesli například také k rukám historika Jamese Cooka deskripci prozkoumání vzorů domorodých kmenů. Tento styl námořní módy putoval až k velkým tradicím v přístavních docích.

Jeden z prvků toho, proč si námořníci zvěčňovali na tělo lečjaké obrázky, byla především funkce identifikace, o které jsme mluvili v předešlé kapitole. Postupem času mořeplavci přešli od tatuáže domorodých kmenů k vlastním motivům, které již ztvárňovali profesionální tatéři ve městech.

Hlavním symbolem námořníků byl symbol kotvy. Kotva symbolizovala první přeplutí Atlantského oceánu, proto je také označována za nejstarší motiv 18. století. Symbolizuje vedle jiného také pevný základ. Symbolem námořníků byl také kříž, jako jeden z prvků při ztroskotání měl navodit iluzi důstojného pohřbu. S námořními výjevy je také spjata vlaštovka. Tento malý pták představuje dodnes objevení pevniny nebo nové země. U mořeplavců však symbolizuje přeplavení 5000 mil, šťastný návrat do rodiště a také vyzdvihuje víru a naději nositele.

Jediná japonská kultura chápe vlaštovku jako symbol zrady. Sousední Čína ji naopak vyzdvihuje jako symbol velké odvahy. Ptáček s podobným vzhledem jako vlaštovka je nazýván salašník. Tento druh ptáka, žijící v Americe, je ještě mnohem pestřeji zbarven. V místní kultuře označuje pevné zdraví a sebedůvěru. Úmrtí tohoto zvířete značí ztrátu nevinnosti a zklamání. S tímto ptáčkem je spjat také Jerry Collins, ke kterému přistoupíme v kapitole moderní americké scény, s nímž je spjata značka alkoholického nápoje, založená roku 1911.

Jedním z dalších nejčastěji vyobrazených obrazců je symbol růže. U obou pohlaví je poměrně stejně využíván. Je zde velice důležitá barevnost, žlutá představuje radost, bílá je symbolem úcty, růžová znamená soucit, červená lásku a oranžová smysl pro nadšení. Středověk považoval bílou růži za označení panenství. Hojně využívanou barvou je však červená, související se všemi druhy lásky. „*Raní křesťané spojovali růži s Římany, svými protivníky, a proto z ní zprvu učinili znak pohrdání a později symbolizovala vyvážnutí z pronásledování.*“⁵

O číselných hodnotách mluvíme ve spojení s gamblingem, šťastných a nešťastných hodnotách, datacích narození nebo významných událostí. Číslice třináct je proslulá jako nešťastné číslo, ale v určitých kulturách můžeme mluvit o zcela opačné interpretaci. Ve středověku znamenalo číslo třináct spojitost s čarodějnictvím, ale Čína tuto hodnotu považovala za znovuzrození. Například od roku 1991 souvisí s tímto číslem společnost zabývající se designem oblečením pod odznačením Lucky 13.

Číslo osm ve spojitosti s kulečnickovou koulí je považováno za nevyzpytatelnost ale také vrtkavost života. Tento symbol může nositeli přinést jak štěstí, tak možné neúspěchy. S nominálními hodnotami jsou také spjaty hrací kostky jakožto druhý symbol vrtkavosti. Značí nemožnost předpovědi osudu nebo varování před pokušením a slastmi, ale také neřestmi člověka.

Jeden z nejčastějších motivů oblíbených u žen bývá motiv motýla, který symbolicky poukazuje k tajemným proměnám a je považován za symbol přírody. Naznačuje také jistou míru přelétavosti nebo opuštění duše. „*Řekové navíc věřili, že pokaždé, když z kukly vyleze motýl, zrodí se i lidská duše.*“⁶

Jako o jednom z popularizovaných motivů japonské kultury, který se stal inspirativním zdrojem americké roviny barevnosti, se zmíníme o motivu Koi kapra. Tato ryba vyzdvihuje sílu vůle a především překonávání překážek.

⁵ HEMINGSON, V. *Tetování: katalog motivů*. Praha: Slovart, 2010., s. 96

⁶ Tamtéž, s. 118

Symbol slunce je již od dob starého Egypta symbolem světla. Odkazuje ale také na tenkou linii mezi životem a smrtí. Jelikož bylo slunce odedávna považováno za střed vesmíru, mluvíme o souvislosti s božskou mocí, ke které poukazoval svým tetováním již Ramesse II., faraon již zmíněné Egyptské říše.

4.1 Old school

Odvětví kategorie Old school navazuje na historické souvislosti s mnohaletými tradicemi a dodnes je vyznáván jako jeden z hlavních směrů. Vyznačuje se silnými linkami, které ohraničují motiv, a limitovanou barevnou škálou zpracování. Díky rozšíření barevné škály vznikl následný vývoj tohoto směru zvaný New school, ke kterému přikročíme v následující kapitole.

Za hlavního představitele Old schoolu považujeme Normana Sailora Jerryho Colinse (1911-1973). Norman Colins je hlavním představitelem klasického Old schoolu silných tahů. Mluvíme o tomto prvním inovativním tatérovi ve spojení klasického old-schoolu s asijskou barevností na západním pobřeží Ameriky.

Přesuneme-li se k tradicím motivů Old-schoolu, mohli bychom označit za jeden z hlavních prvků rudé srdce. Symbolizuje lásku, také přátelství, obrácené srdce symbolizuje ženskost. Je mnoho variací na toto téma, například srdce s šípem, zlomené srdce nebo bílé srdce. Bílé srdce je věnováno zdravotníkům, srdce probodnuté šípem je chápáno jako síla a energie pro překonání všech strastí, zlomené srdce se vyznačuje bolestí nositele.

Do této skupiny můžeme také zahrnout motivy pavouků a zvířeny, růží s nejrůznějšími modifikacemi, hvězd nejkreativnějších podob v souvislosti s vírou, ale také pavučiny, karty s kostkami, lebky, piky nebo symbol smrti s památným tetováním například na dobu války. Symbol smrti, konkrétně skelet, symbolizoval u válečníků víru v přežití. Tyto motivy byly později využity skupinami jako punk, nebo skupinami motorkářských gangů.

Motivy zvířeny měli na svém těle vyobrazení náčelníci indiánských kmenů jako symbol zvířete, které jedince charakterizovalo, jako například sokol, orel nebo medvěd.

Tyto flashe označují kreslené vzory, které jsou dělitelné na kategorii uznaných motivů a na volně kreativní ruku samotného tatéra (srov. SMITH, 2011: 48-49).

4.2 New school

Tato část textu vychází z publikací Tattoo Bible 2 a Katalog motivů, které uvádějí nové stylové proudy v tetování.

New school navazuje na Old school. Tento směr by byl charakterizován moderními motivy. Je zde charakteristické především dynamické provedení linek. V tématech New schoolu jsou témata zaměřena především na soudobé umění, jako jsou grafity, komix, portréty slavných umělců, nebo jen kaligrafické podoby vzorů.

Jako moderního představitele této vlny musíme vyzdvihnout jméno Victor Policheri, který tvoří výhradně v komixovém stylu. V současném trendu je užívána především kaligrafie japonského typu rukopisu.

Fauna a flora jsou hojně využívány od 19. století především u žen. Za oblíbené motivy můžeme označit motýly, růže nebo vinnou révu. „*Bakchus, římský bůh vína a hostin, nosil věnec ze stálezeleného břečťanu jako symbol nesmrtelnosti. Účastníci bakchanálií nosili břečťanové věnce ve víře, že tím prohloubí, nebo možná vyváží, účinky vína.*“⁷

Biomechanika je jedním tématem novodobé společnosti od 19. století. Je také ale jednou z nejnáročnějších a nejsložitějších. Hans Ruedy Giger, švýcarský malíř, sochař a návrhář, byl prvním tvůrcem, který začal kombinovat prvky strojů, fantazijního světa, chaosu, násilí a lidského organismu v souvislosti se sexualitou. Toto odvětví vychází ze surrealismu a existencialismu a je tradičně zváno biomechanickým surrealismem.

První biomechanoid byl následně ztvárněn v 70. letech. Ten měl za následek ztvárnění první postavy vetřelce s postupným filmovým ztvárněním v produkci Ridleyho Scotta. V těchto faktech můžeme mluvit o rozsáhlých kořenech pro moderní filmovou sci-fi produkci. Za soudobé tvůrce biomechaniky označujeme Romana Abregola, Guye Attchinsona nebo Rona Earharta, kteří kombinují prvky svalů a kovu. V odvětví malby Nick Baxter, který vytváří malby pod názvem malby budoucnosti.

4.3 Tribal

V tomto odvětví spojovaném s nejstaršími kmenovými prvky civilizací je charakteristické především zpracováním. Tento styl navazuje na iniciaci, příslušnost ke kmeni, nebo již zmíněný přerod v dospělost, nebo označení vdané ženy. Původní styl Moko vychází z rostlinných tvarů, například ze stočených listů kapradin.

⁷ HEMINGSON, V. *Tetování: katalog motivů*. Praha: Slovart, 2010., s. 88

Charakteristické provedení pro tento styl je v plošném ztvárnění, spolu se silnými linkami je dnes nazýváno Power lines. Toto označení popisuje nejsilnější konturové vytažení kreseb, kterého se užívá dnes ve všech formách a stylových liniích.

Za novodobou modifikaci tribal tetování bývá považován moderní Neo-tribal. Vychází z původních tvarů a liniového zpracování typického pro Maory, Indonésany, Markézany a další kmeny. Tato stylová rovina je značně geometrizovaná, kombinuje moderní ztvárnění fauny a flory. Neo-tribal se stal jedním z nejvíce popularizovaných forem tetování moderní doby.

4.4 Černobílé tetování

Tento styl označujeme za monochromní zpracování tatuáže v kombinaci s přirozeným prvkem pigmentace pokožky. Dnes je již černobílá metoda upravována přimícháváním bílé. Tento postup není ale tradičním zpracováním černobílého provedení.

Velcí mistři vždy v této technologii užívali takzvané chiaroscuro neboli modelaci světlem. Tato modelace byla využívána především ve věžeňských prostředích, kde byli tvůrci limitováni barevnými pigmenty. Přimíchávání bílé je již výdobytkem moderní doby, kdy si tatéři touto barvou vypomáhají k vytvoření větší iluze prostoru.

Za jedny z největších umělců této černobílé scény označujeme Jacka Rudyho, Charlieho Cartwrighta nebo umělce nové školy jako je Bob Tyrel a Jose Lopes. Jack Rudy je označován jako kmostr a legenda tetování na východním pobřeží Ameriky, kde je považován za nejdůležitější kontrast kůže a barvy. Za takzvaného kmotra západního pobřeží můžeme jmenovat Boba Robertse, který své motivy například prodával v tiskovém zpracování. Za svou kariéru prodal více než tisíc těchto tisků. Moderní zástupkyně ženského pohlaví z Los Angeles je Kate Von Drachenberg, která vydala také publikaci nazvanou Kronika tetování (srov. SMITH, 2011: 28-35).

4.5 Písmo

Písmo je specifickou větví v tetování, které se vyvíjí již od doložené datace roku 5500 př. n. l. Obrazové ztvárnění motivů může mít hluboký význam a nespočet možných interpretací, ale písmo těmto podobám dodává mnohem intenzivnější citový a významový náboj.

Typografie je v těsném sevření s daným jazykem národa. Dnes je hojně využívána například angličtina, čínština, arabština nebo nejrůznější latinské nápisy. O samotném písmu můžeme mluvit jako o velice choulostivém prvku v průběhu života.

Jako se vyvíjí sama společnost, vyvíjí se také sám jedinec, který si nechal daný nápis tetovat. V době, kdy jedinec přísluší k dané skupině nebo komunitě mohou být tyto minulé doby zaváty pískem. Na tuto sekci navazují především jména, která jsou neměnným podpisem soudržnosti dvou lidí. Velice důležitá součást je také umístění a správnost provedení. Od pradávna platí, pokud člověk nezná jazyk příslušné společnosti, neměl by text tímto jazykem využít.

Za nezákladnější texty můžeme považovat citace pasáží z Bible. Při návratu k typografii bychom se odebrali k formám písem. Ve většině případů se jedná o scriptové provedení psaných písem s nejrůznějšími modifikacemi. V současném trendu ale nezaostává takzvaný švabach. Postupem času je hojně rozšiřován i v tištěných formách souvisejících s tetováním.

Daný font musí mít náležitě prvky proporcionality a čitelnosti, která je velice důležitá především v tomto oboru umění. Za text se však dají označit nejen písmena, ale i číslice. Tetují se nejrůznější hodnoty, ale za nejoblíbenější je považováno číslo sedm, osm nebo třináct.

Čísla mají také nejrůznější interpretace, které jsme nastínili v předešlých kapitolách. Jsou také modifikace písem jako například flipscript neboli ambigram. Čitelnost tohoto textu je po zrcadlení nebo pootočení zcela stejná. Odlišná a zcela nečitelná podoba písma pro určité jedince může být takzvané cejchování. Tento způsob byl využíván například v Egyptě, Řecku a Římě nebo na divokém západě (srov. HEMINGSON, 2010: 214-215).

5 Vývoj a technologické postupy

5.1 Historie

Historický pohled na tetování z vývojového hlediska ve světě vychází z publikací Tattoo Bible 2, Umění tetování, Tetování skarifikace a jiné zdobení těla, Tetování – katalog motivů.

Jako základní kámen pro toto odvětví umění bychom měli zprvu označit slovo, které tento směr definuje. Označení tetování bylo převzato z tahitského slova tatu, nebo tattau. V překladu můžeme tento termín definovat jako takzvané vyznačení. Slovo tattau by bylo spjato s metodami nanášení barvy. Japonsko pro tetování používá výraz irezumi, což může také vystihovat samotného tvůrce kresby. Klasické a nejčastěji používané označení je z anglického označení tattoo.

Historie sahá do dob již 5. tis. let před Kristem, kde můžeme datovat nejstarší doklad v Japonsku na hrobkách s figurínami. Tyto postavy měly čárové a znakové symboly na obličejových partiích.

Jedny z nejstarších prvků tatuáže lze také nalézt ve starověkém Egyptě, kde se tetování využívalo k označování otroků. Egypt hrál hlavní roli při rozšiřování tohoto fenoménu především do asijských zemí. Za první konkrétní vzory v Egyptě, jsou považována vyobrazení, symbolizující zábavu a veselí pod patronací boha Bese. Tyto motivy měli vyobrazení na dolních partiích těla především nubijské ženy. Za dobu velkého rozkvětu, který je doložitelný, považujeme dobu Achnatona a jeho celkové revoluce v umění. Zde byl jako hlavní využívaný symbol slunce. Následně si Ramesse II. nechal vyobrazit na předloktí tetování. Jelikož sami bozi, například Osiris, měli být podle historie tetování po celém těle. Tudíž i sám panovník jako nejvyšší vládce měl být tetovaný.

Tyto modifikace kůže se staly také jedním z prvků pro špionáž, které využívali i staří Řekové. Zdobení těla v jednotlivých částech světa se projevovalo také různými způsoby a technikami. Proto se v této, a následujících kapitolách budeme pokoušet pronikat do historických souvislostí a metod body-artu.

Jako obecné shrnutí můžeme začít zemí s největším počtem obyvatel - Čínou. Zde bylo tetování spojeno s buddhistickou kulturou. Ale jako jedna z mála kultur má Čína oproti jiným zemím specifické vlastnosti hned v několika směrech, jakým je například barevnost a rozsáhlost motivů. Styl Zenshin-Bori, označující tetování celého těla, se

objevuje také v Japonsku. K technologickým postupům v asijských zemích se ale přiblížíme v následující kapitole.

Za uznáný euroasijský nález nejstaršího data je považováno mumifikované tělo Ötziho. Tento muž byl nalezen v ledovém sarkofágu v Alpách. Jeho tetování spočívalo v 57 terapeutických čarách provedených na nohou.

Jeden z dalších nejstarších nálezů je Pazyrský muž, který měl utvořeno mnoho malých teček na páteři. Můžeme tento nález datovat do doby železné kolem 400 př. n. l. Tento muž měl vyobrazenou vysokou zvířenu, ale také terapeutické tečky jako Ötzi.

První obrázkové ztvárnění v podobě zvířat bylo nalezeno na mumifikovaných kostrách v pohoří Altaj. Zvěrný styl typický pro Skyty zde byl hojně zastoupen. Většina mumifikovaných ostatků byly ale ženy, se kterými byl spjat kult mateřství. V těchto podobně nehostinných podnebných krajích byla nalezena také takzvaná Zmrzlá princezna z Ukonu. Ta měla na těle vyobrazeného jelena ve zkratkovitém ztvárnění. Tento zvěrný styl korespondoval se skytským stylem. Na Ukotské plošině byla nalezena mumie bojovníka stará kolem 2500 let. Byl pochován v dřevěné rakvi ve zcela zmrzlé půdě stejně jako předešlá žena z Ukonu a Pazyrský muž, který měl na rameni vyobrazen motiv jelena.

V 7. století v Japonsku byla tatáž zcela tabuizována ze strany vládce. Roku 720 našeho letopočtu byla vykonána první forma trestu tatuáží na tělo jedince, který plánoval svržení vlády. V dobách, kdy se Španělé vylodili na Filipínských ostrovech, nazvali toto místo ostrovem pomalovaných lidí „Islas de Los Pintados“. Sir Martin Frobisher při angločínské plavbě roku 1577 přivezl z cest zpět tetovanou ženu, která byla atrakcí na dvoře Elizabeth I. Tato žena měla vytvořené černé mutilace na čele a bradě. V Anglii byla znovu tatuáž objevena po 600 letech.

V evropském prostředí bylo tetování označováno za symbol spodiny. V této době došlo v Anglii na zákaz provádění tatuáže devčatům mladším 21 let. O nastávajícím evropském znovuobjevení můžeme mluvit roku 1770, kdy James Cook dobýval jižní Pacifik.

Právě o námořnících můžeme mluvit jako o těch, kteří jako jediní Evropané šířili tetování. Typ tetování Moko spatřený Jamesem Cookem na obličejí Maorského náčelníka považujeme za jeden z prvních objevů evropské společnosti. S jednou z Cookových výprav byl přivezen do Anglie domorodý princ Joely zvaný Giolo. Následná druhá výprava Jamese Cooka přivezla Omaie, kterého vyobrazil na svém obraze Joshua Reynolds.

Od 17. století bylo běžnou praxí v asijských zemích označování kriminálních živlů různými formami tetování. Eduard VII. princ z Walesu roku 1846 byl ve svých dvaceti letech tetován Francoisem Souwanem, který vyobrazil princovi na předloktí Jeruzalémský kříž. Jako výraz pocty Souwan vyobrazil princovi kříž zcela zdarma. Eduardova syna Clarence a vévodu z Yorku, pozdějšího krále Anglie, Jiřího V. tetoval stejný jeruzalémský mistr při cestě na Blízký východ přes Jeruzalém. Při návštěvě Japonska si nechal král Jiří ztvárnit motiv draka od Horiho Chiga. Také objevitel William Dampier přivezl z výpravných cest do Londýna tetovaného prince z východu.

Při posunu směrem k nejznámějším centrům vzniku budeme vycházet z cest mořeplavců, kteří ve velkém množství vytvářeli poptávku po tetování. Za hlavní centra považujeme přístavní salony v Antverpách, Londýně, Hamburku, Šanghaji nebo Marseilli. Zde vzkvétala poptávka především u vojáků, námořníků, ale také lehkých slečen. Postupem času se tento svěbytný druh umění začínal přenášet i do vyšších kruhů společnosti.

V elitě královských rodin měli tetování například král Edward, královna Alexandra, velkokníže Alexej, nebo ruský car Mikuláš II. V novodobé aristokracii také František d'Este. Po 1. světové válce již bylo tetování v evropských poměrech prohlášeno za běžný jev, čímž bychom završili historický vývoj k moderní společnosti.

5.2 Nejstarší technologie

Informace použité v těchto kapitolách byly čerpány zejména z knih Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla, Umění tetování a Tetování - katalog motivů.

V této kapitole by mělo být vymezeno a definováno obecné shrnutí technologického vývoje světového tetování. Jako první se odebereme k nastínění tetovací techniky. Za nejstarší metody považujeme klasické vpichování. S pomocí kmitavých pohybů je dosaženo rozrušování tkáně, do které se následně vtírá barvivo. Například u kalifornských indiánů, kteří prováděli tetování tímto klasickým vpichováním s tmavým barvivem. Následně v aztécké kultuře, kde se používala hliněná předtetovací razítka nazývaná Pintadery. Tato razítka se používala i v Evropě.

V čínské kultuře je několik zásadních odlišností od jiných zemí světa. Tetování zde bylo malováno práškovými barvami, které ulpěly na pokožce. Dnes velice oblíbená a používaná metoda na bázi emulze zvaná Henna. Technika byla prováděna jehlou se špičkou ve tvaru kuličky. Používaly se zde ale také i standardní technologické postupy

vpichováním. Druhou odlišností oproti jiným jsou motivy, které čínští umělci ztvárňovali. Tradiční Koy kapr je dodnes velice hojně ztvárňovaný motiv.

Většina východosibiřských národů vyráběla jehly děrované, skrz které se protahovaly nitě s barvivem. Polynésané užívali k zanášení barviva pod pokožku speciální hrabičky. V japonské kultuře se soustředíme především na ostrovní státy, kde bylo používáno několik sad jehliček. Díky nim bylo možné utvořit vícebarevné provedení. Černobílé neboli monochromní tetování je v Japonsku označováno slovem Sumi, neboli černá tuš.

Jiné kultury zanášely barvivo do hlubokých řezných ran, jako například v Africe. Používaly se také nejen nože, ale také lastury, zuby, ostře seříznuté dřevo a kosti. Speciálním odvětvím Afriky je skarifikace, kde do hlubokých řezných ran záměrně zanášely nečistotu, aby se rána nezacelila správným způsobem. V důsledku těchto ran vznikaly velice plastické jizvy. Tyto technologie byly hojně využívány v Nigérii, ale také v Mexiku.

Moderní tetování sebou přináší nové možnosti, které rozvinuly ty zastaralé. V 19. století přichází moderní typ tetovacího strojku, který je využíván dodnes. Vznikla zde ale také možnost využití širší škály barevnosti a nejrůznějších typů provedení.

V poslední řadě jako největší průlomový prvek moderního tetování přichází vytvoření typu UV tetování, které je viditelné pouze pod určitým typem světla. Tímto typem završíme možnosti a typy tetování, které jsou všechny dodnes prováděny.

5.2.1 Severské země Ameriky

V arktických oblastech nejsevernějších zemí Ameriky by naše kroky měly vést k místním kulturám, které měly velice svébytný technologický postup při tetování.

Technologie severských chladných oblastí spočívala v děrovaných jehlách, kterými byly protahovány obarvené nitě v pigmentu. Tento pigment byl mísen s oleji. „*Nedaleko Aljašky, v zálivu Kialegak, bylo objeveno mumifikované torzo ženy přibližně z let 370-390, jejíž tetování paží připomíná grónské vzory z Ammassaliku.*“⁸ Místní ženy měly v mnoha případech tetované brady a tváře s čelem, které se podobalo provedení eskymáckých Tručů. Tečky, které místní obyvatelé měli vyobrazeny na těle, se

⁸ RYCHLÍK, M. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha: Lidové noviny, 2005., s. 161

nazývali Kakileq. Tento výraz byl užíván s prvním zabitím tuleně. Tečky byly umístěny v různých částech těla pro ochrannou funkci především v souvislosti se zraněním.

U těchto národů ledové země bylo tetování také označováno termínem šité. Motiv byl málokdy předkreslován. O sibiřských indiánech jsou doloženy písemné doklady z roku 1715, kdy byla tatáž výsadou žen. Tito obyvatelé nehostinných krajů kromě šitého tetování užívali i jiné ostré nástroje, jako jsou například ostré zuby místních štik. Tetovaly se zde celé ruce a v hojné míře se zde tetovaly motivy ptactva (srov. RYCHLÍK, 2005: 160-167).

5.2.2 Severní Amerika

Mluvíme-li o samém centru kolébky tetování v Americe, musíme zde brát v potaz, že se jedná o dosti mladý kontinent. V úvahu můžeme brát také vliv Aljašky a Polynésie na dobový vývoj. U původních indiánských kultur se nanášel pigment pouze na pokožku. Využívalo se přírodních barev, které se v určité míře vpily do svrchní části. Na jihozápadě Severní Ameriky nebyla tatáž realizována vůbec.

V Peru byla nalezena těla zemřelých se značně vypracovanými vzory. Jižní Peru odkrylo roku 1992 mumifikované tělo, na jehož těle bylo mnoho zvěrných motivů, například stylizovaní ptáci, opice, nebo plazi. Indiánské kmeny měly tetované především obličejové partie spojené s bojem a rituálními obřady. Etnické skupině zvané Lenapové v evropském znění Delawarové bylo přezdíváno dědové, jelikož byli nejstaršími členy v pensylvánské oblasti. Byli jedinými z indiánů se zcela tetovanými těly. Indiánské kmeny Severní Ameriky používaly vpichy například jako Ötzi při léčbě revmatismu.

Jihovýchod Severní Ameriky byl místem, kde hrálo tetování především zdobnou roli. Zde jsou záznamy v psané formě doloženy od roku 1591. Theodóre de Bry vypočetil indiány z oblasti Virginie v 16. století. Zde byly obrazce prováděny na obličejí a na horních a dolních končetinách. Ženy měly tetovaná i prsa, která byla v jiných místech světa opomíjena kvůli možným komplikacím při vytváření obrazce. Ve Washingtonu místní obyvatelé navazovali na ornamentální ztvárnění, jaká dělali maorští obyvatelé.

U Haidů bylo velice důležité tetování motivu příslušícího kmene. Zde již vznikaly první vzorníky motivů, kterými Amerika proslula v novodobé historii. Ve většině případů ale vznikaly geometrické obrazce s vypočetněním zvířeny nebo rodových

znaků. Haidové se vymykali svou barevností, kde byl primárně zastoupen červený pigment. Indiánský kmen Hidatsu usídlený kolem Missouri nazýval vytváření tetování slovem Adupi. Tento kmen se také řadí mezi nepotetovanější národy světa. Catlin George byl americký malíř, který vyobrazoval portréty významných indiánů, například portrét náčelníka z Washingtonu datovaný do let 1830-1870.

Ze 17. století pramení písemné doklady od Gabriela Sagarda-Theodata, který jako první spatřil tetování obyvatel kolem Huronského jezera. Benjamin West roku 1770 vyobrazil quebeckého indiána, který přihlíží smrti generála Wolfea.

Jednou skupinou indiánských kmenů byli ti z Kalifornie. „*Někdy tetovali obrazce na hrud' za pomoci dikobrazích ostnů a rozdrcených uhlíků. Ženy měly vytetovány úzkou linku na bradě, tečku na nose a drobný kroužek na čele.*“⁹ Zmínka o posledním takzvaném divochovi Ameriky je o indiánu zvaném Ishi žijícím v San Franciscu. Ishi byl posledním žijícím členem kmenu Yana. (srov. RYCHLÍK, 2005: 168-177).

5.2.3 Střední a Jižní Amerika

První conquistadoři, kteří objevili tetování ve střední Americe roku 1519, kam poprvé vstoupili, byli zaujati černým vyobrazením bohů na tělech indiánů. U aztécké i u mayské kultury jsou rozlišovány dva okruhy, kdy muži měli motivy silně vytažené a výrazné oproti ženám, které měly zpracování jemnější.

Záznamy o mayském umění byly však spáleny roku 1562, tudíž je většina psaných dokladů nenávratně ztracena a jen v rovině spekulací. Námořníci, kteří brázdili mezi světadíly, byly jedněmi z prvních, kteří měli možnost tato tetování spatřit nebo následně si také nechat přímo domorodci nějaké vytetovat. Prvním takovýmto námořníkem, který měl vytvořené pravé mayské tetování, se stal roku 1511 Gonzalo de Guerrero, který zde ztroskotal se španělskou výpravou.

Stylovou rovinu Mezoameriky symbolizují vlnovkovité linie, které používali Huastékové. Takovéto geometrické tvary utvářeli také Mundrukové, kteří těmito kresbami pokrývali všechny tělní partie. U indiánských kmenů střední Ameriky ženy v době, kdy jim byla vytvářena tetování, směli jíst pouze bezmasé pokrmy a jedinou jejich určenou prací bylo to, co jim přidělili sami muži. U jihoamerických obyvatel byla užívána pouze monochromní barevnost.

⁹ MURDOCK, G. P. *Our primitive contemporaries*. New York, 1934., s. 270

Fotograf Guido Boggiani přicestoval z Itálie zdokumentovat nejrůznější indiánské kmeny Mezoameriky. Za jednu z hlediska četnosti tetování nejfrekventovanější oblast Jižní Ameriky považujeme oblast Amazonie. Zde se v hojné míře využívaly již zmíněné trvanlivé přírodní pigmenty. Jednalo se například o latex smíchaný s dřevěným uhlím. Tímto smícháním vznikla černá barva. Dále se také užívala semena, kořeny a šťávy stromů, ze kterých se získávaly další barvy.

Karibští obyvatelé prováděli tetování například místo obočí, ale také vytvářeli tmavé koutky úst. V oblastech Peru byly nalezeny mumie, které značí také jakousi formu tetování. V oblasti kolem Argentiny se vytvářely nejrůznější modifikace obličeje za pomoci linií a kruhů, které se v jednotlivých dekadách života postupně měnily.

Tmavomodré tetování v Jižní Americe je uváděno pod pojmem Hätetéi. V této spojitosti bychom postoupili k odvětví lidí, kteří brali své inspirace tetování ve zvířecích maskovacích prvcích. Hlavním zvířetem byl jaguár, od kterého vznikl kmen takzvaných jaguářích lidí. Tyto kmeny si své obličeje tetovaly do podoby výrazu této šelmy (srov. RYCHLÍK, 2005: 178-190).

5.3 Tetování moderní americké společnosti

Pojetí moderní americké scény vychází ze soudobých časopisů a literatury z anglické a americké scény především *Inked*, *Skin Deep*, *Tattoo Bible 2* a *Skin shots*. Texty jsou doplněny také o obecné poznatky z historické části především Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla a tetování, Katalog motivů, Umění tetování.

Nová doba díky specialistům na tetování přinesla povýšení body-artu na seriózně uznávaný směr. Průlomem této doby se stal rok 1842, kdy Dan Rice otevřel v New Yorku první muzeum tetování. V této době je také uznán první tetovaný muž Spojených států amerických James F. O'Connell.

Navazujícím rokem na tyto události byl rok 1850, kdy se v Londýně uskutečnila první výstava tetování na lidské kůži, kdy jednotlivé motivy byly preparovány z těl pařížských vězňů. Motivы se příliš neodlišovaly od soudobých, skládaly se především z květin, patriotních symbolů, nebo nerůznějších postav žen a pin-upek.

O prvním významném kroku k povýšení tetování blíže uměleckému směru mluvíme v roce 1870, kdy tatér Martin Hildebrandt zaujal první místo seriózního umělce. Na tento bod zlomu v tetování navazuje Samuel O'Reilly. Tento muž vynalezl

první elektrický strojek zvaný tattaugraph roku 1891. Jeho základ byl postaven na elektrickém peru T. Edisona, které proráželo papír jehlou, takzvané perforovací jehle.

O'Reilly přijal posléze roku 1898 do svého salonu Charlese Wagnera. S tímto mužem spolupracoval O'Reilly až do své smrti, po které salon převzal Wagner. Wagner se zabýval technologií tetovacího strojku, ve kterém uspořádal jiným způsobem cívku. Tento typ je již formou, která je užívána dodnes.

Proslulý Lew Alberts „*The Jew*“ tatér z New Jersey byl původní profesí návrhářem tapet. Po nástupu do služeb námořnictva se ale postupně dostával k tetování a této finální podoby strojku již začal také využívat. Posléze byl sám Alberts průkopníkem ve vytváření komerčních vzorníků s vlasteneckými nebo náboženskými motivy. S inovovaným tetovacím nástrojem vznikaly také již první cover-upy, v překladu bychom mluvili o přemalování původních děl.

Samuel O'Reilly byl prvním, kdo založil tetovací salon moderního stříhu. Tetoval také slavnou Emmu de Burgh. Kolem roku 1900 bylo ve značné míře tetování na ústupu. Tento druh umění se přenesl do přístavních doků, ale také jako atrakce do cirkusů.

Zásadní změnu u námořních jednotek spojených států přinesl rok 1909, kdy nebyly příslušníkům námořnictva tolerovány pohoršující motivy. Na tento dobový trend zareagoval marketingový trh, kdy se začaly vyrábět první tetovací samolepky na tělo, které ve velké míře měly úspěch především u dětí.

V cirkusových prostředích byli stále značně tetovaní lidé označováni za šílence. Jednou z nejznámějších žen působících v cirkusovém prostředí se stala Betty Broadbent, jejíž tělo bylo z osmdesáti procent potetované. Cestovala s cirkusem jako hlavní hvězda roku 1930 a slavili úspěchy po mnoha městech. Betty tetoval Jack Redcloud, který jí vytvořil něco kolem 350 motivů, které ji vynesly do dvorany slávy. Díky této ženě se také dostalo tetování zpět z jakéhosi undergroundu moderní doby.

Tetování moderní doby je především rozšířeno díky mediální propagaci. Nejen multimédia přinesla jeho rozkvět ve společnosti. Díky propagaci můžeme označit za narození amerického stylu na newyorském Chatam Square rok 1900. Zatímco ve světě v této době tetování bylo na ústupu, zde začala velkolepost s dopadem na další generace. V této době můžeme také mluvit o označení prvního pokusu o permanentní make-up soudobého typu.

Velký dopad na tetování přinesly i celebrity a světově známí umělci, kteří se zde vyskytovali. S 2. světovou válkou se ale voda na Chatam Square uzavřela.

Přínosem nové doby je také August Cap Coleman, muž, který se narodil v Ohio. Tento nadaný tatér odcestoval za kariérou na Main street. Zde byly kluby, do kterých chodili námořníci a společnost, která uznávala tento kult umění.

V roce 1938 přicestoval do Ameriky zebří muž zvaný Omi. Velký Omi vlastním jménem Horace Ridler byl ve své době považován za nejvíce potetovaného muže planety ve spojení s kultivovanou společností. Jeho osobnost zazářila na Broadwayi, v Torontu nebo v Madison Square Garden. Postupem času byl ve spolupráci s americkými cirkusy, se kterými cestoval po severu země.

Po skončení války a následném nastolení prohibice a výskytu hepatitid bylo zde tetování úplně potlačeno a zakázáno. Umělci se pohybovali již v pouze takzvaných undergroundových tetovacích komunitách.

Roku 1950 bylo tetování prohlášeno za nezákonné, a tudíž se musel přestěhovat do Virginie, kde umírá z neobjasněných příčin. Colemana můžeme považovat také za prvního průkopníka charitativních příspěvků pro neslyšící děti a dětské domovi v této oblasti umění. V těchto letech Isobel Varley pronikla do Guinnessovy knihy rekordů jako nejbarevněji tetovaná žena.

Aitchinson narozený 1968 byl hlavním umělcem, který využíval surrealistických výjevů své doby. Tento směr v tetování měl následný průlom do kategorie biomechaniky. Nahlížení na tyto rozsáhlé modifikace otočil o sto osmdesát stupňů Lyle Tuttle. Po svém příchodu nastolil tetování novou tvář, především přístupem k tomuto umění jako k celku chirurgické přesnosti, odbornosti a znalostem v medicíně v těsném sepejetí s uměním. Vytvořil sterilní studio, které produkovalo nejlepší výtvořky ve svém oboru. Jeho práce zasáhla v roce 1970 média a tím se dostal na obálku časopisu Rolling Stone jako ikona moderního tetování. Tetoval známé osobnosti jako Janis Joplin, Petera Fondu nebo Cher. Dodnes vyučuje ve Spojených státech historii, technologii a hygienické postupy. Kariéru profesionálního tatéra ukončil 1990. Lyle Tuttle je od roku 2001 ikonou firmy H2OCEAN, která vyrábí produkty k obnově a regeneraci pokožky na přírodní bázi. S touto firmou dnes souvisí taková jména, jako jsou Tony Olivas, Brian Evereth, nebo Jack Rudy.

Roku 1976 byla v Texasu uskutečněna první „tattoo convention“, neboli setkání tatérů, kterou uspořádal Dave Yurkew. Nejznámější organizací v Americe pořádající konvence je TCA fungující od roku 1970 nebo ESTCA 1973. Za druhou legendu můžeme považovat Paula Rogerse. Tento muž spojil nejlepší věci nové a staré školy, již zmíněný Old a New school. Tuto dobu označujeme za renesanci tetování. Jistou dobu

pracoval s Colemanem, kde se naučil nejlepší technologické postupy. Po delší spolupráci ale Rogers odešel.

Za výsledek spolupráce považujeme dnes legendární červenočerný styl, který byl utvořen na základě snížení nákladů a větších výdělků. Tato kombinace se ale na úkor barevnosti stala jednou z nejprogresivnějších stylových rovin let 1920-1940. Roku 1990 Rogers umírá ve věku 84 let. V této době mluvíme o prvním výskytu slova pro tetovací strojek slangově zvaného železo. Na tuto vlnu navázal J. F. Barker z Ohia, který začal modifikovat dosavadní vzhled tetovacího strojeku. Na boční strany želez vyrýval své jméno pro odlišení se od ostatních studií.

V průběhu těchto let se začíná utvářet půda pro Normana Keitha Collinse zvaného Sailor Jerry. Tento začínající mladík, vysokoškolsky vzdělaný v technickém oboru elektroniky, přichází na tetovací scénu roku 1930. Po několika letech se stal jedním z prvních inovátorů barevné škály, do které vnesl modrou a purpurovou. Tuto paletu přivezl z námořních cest po Jižní Asii. Spolu s Clifem Ravenem a Hardym bojovali za přijetí japonské stylové roviny na americkou scénu. Motivy Jerryho Collinse dodnes využívá společnost Converse. Cliff Raven, který spolupracoval s Collinsem a Hardym, se stal jedním z hlavních průkopníků japonské stylové roviny v Americe, který svou tvorbu na plné obrátky rozjel v Chicagu na Belmont street.

Takzvaná doba Golden Age angloamerického tetování je z dnešního pohledu zařazena do období mezi světovými válkami. Mezi jedny z nejznámější tetovaných celebrit se řadí Winston Churchill, který měl na paži kotvu, a Franklin D. Roosevelt, jenž měl vyobrazen rodový znak. „*V roce 1955 však sama americká vláda, obávající se agrese komunistů, vyzvala své obyvatele, aby si pro případ války raději trvale vyznačili krevní skupinu.*“¹⁰

Se šedesátými lety 20. století je spjata takzvaná druhá renesance tetování. Představiteli, které toto období vyneslo na výsluní, se stali Tom Renshaw a Paul Booth. Roku 1993 Chuck Eldridge vytvořil neziskovou organizaci kolem Eda Hardyho, Alana Govenar a Henka Schiffmachera zvanou Hanky Panky. Tito členové vytvořili celou sbírku Rogersovy tvorby za účelem založení muzea a výzkumného centra. Ed Hardy již v útlém dětství vytvářel svým kamarádům lihovým fixem obrázky na paže. Vystudoval Umělecký institut v San Franciscu, kde dosáhl bakaláře umění. Následně vydává několik knih, z nichž nejznámější je Tattoo Time. Jeho práci můžeme pojmenovat také

¹⁰ RYCHLÍK, M. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005., s. 225

pojmem indiánského tetování. Vyobrazoval zvířata, portréty náčelníků rodů, nebo totemistické motivy. Ed Hardy byl studentem u Jerryho Collinse, ale následně odcestoval roku 1973 do Japonska studovat tamější stylovou rovinu tetování.

*„Moment legitimizace tohoto oboru umělecké tvorby nastal v roce 1995, kdy prestižní nezisková umělecká instituce The Drawing Center v Soho otevřela výstavu *Probodnutá srdce a věčná láska: sto let tatérské kresby*.“¹¹*

V roce 2005 televizní společnost A&T uvedla premiéru pořadu INK. Henry Lewis je v propojení tetování a malby jedním z umělců nové doby, kteří skloubili rysy expresionistické malby s mytologicky nadčasovým figurálním zpracováním. Nejen malby, ale také jedna z hlavních vln americké scény, jsou spjaty s nejrůznějšími podobami komixových kreseb. Za jednu z nejznámějších postaviček, která vynesla tetování na světlo světa, je považován Pepek námořník. Tato postavička proslula již v roce 1929 na černobílém plátně. Pod proslulým Marwel comix však tetování vyneslo na výsluní další postavy, jakými jsou například Blade nebo postava z Hvězdných válek Darth Maul.

Touto výtvarnou tvorbou propojenou s médii včetně rozšíření fotografií v odborných časopisech, kterých se vydává v celé USA kolem deseti, by bylo nastíněno moderní umění tetování novodobé americké společnosti.

¹¹ HEMINGSON, V. *Tetování: katalog motivů*. Praha: Slovart, 2010., s. 61

6 Kresebné inspirace výtvarnými umělci

Biografické a výtvarné části v přílohách vycházejí z autorských webových stránek uvedených v příloze bakalářské práce.

Za hlavního inspirátora této bakalářské práce bych označil Zacha Johnsen. Jedním z hlavních prvků, kterým zaujal toto prvenství, byl původ tohoto ilustrátora a kreslíře, který vychází s italsko-norsko-českých kořenů. Narodil se v Americe, kde působí a žije. Tento ilustrátor, kreslíř a grafik vystudoval obor ilustrace na Massachusetts College of Art and Design v Bostonu 2001.

Je jedním z tvůrců, kteří kombinují klasické umění s digitální podobou umění. Výlučně užívá černé tužky různých gradací nebo v inverzním provedení bílé pastelky na černý papír. Jeho základní technikou je kresba tužkami a inkoustovým perem doplněná o akvarelově barevné dopracování, nebo kombinované techniky. Jeho motivy kreseb a ilustrací reagují na konzumní společnost dnešní doby, kdy vyobrazuje klasické rutinní záležitosti dne. Ve většině případů záměrně vynechává portréty jedinců, které nahrazuje jakýmsi barevnými explozemi barev. Sám tyto inspirace postav nalézá u fotografa Roberta Longa.

Náměty nachází také v metru, kde vidí smutné nebo veselé obličejce lidí. Tyto portréty jsou záměrně nahrazeny stříkanci barev pro potření osobnosti, ale jakýsi psychologický náboj osoby je zachycen právě v barevném provedení hlavy. Vyobrazuje také nejrůznější modifikace zvířat s lidmi nebo kombinace zvířecích partií komponované do postav lidí. Například manažer firmy se zvířecí hlavou.

Tyto kresby vycházejí z městských výjevů skloubených s přírodou ale také amerického folklóru. Projevuje se zde ve velké míře psychologické vyjádření pocitů, chmurů, tužeb a nejrůznějších nálad. V barevných variacích užívá také barevné spreje, které kloubí s akvarelovým provedením.

Zach Johnson vytváří i série obrazů, které vytváří v inverzních polohách, jako například obraz Vítejte. Zde například využívá technologii fotografie, kde je zachycen charakter osoby. Těmito fotografiemi také navazuje na rozfázovaný pohyb, kdy je v kresbách navozen pocit rozpohybovaného obrazu. Techniku akvarelu pojímá jako gestickou malbu, kdy sám uvádí, že je uchvácen stříkáním barev. Tyto kresby vytváří na velkoformátové rozměry. V mnoha pracích je vyjádřen kreativně prvek humoru, kdy pro tyto práce je inspirátorem spotřební společnost a televize.

K mnoha úpravám také využívá digitální techniku malby. Kresby kombinované s akvarelem využívá ve spolupráci se společností Arbor, která se specializuje na design

snowboardových a skateboardových desek. Tvoří ale také osobitý design nábytku a oblečení, v němž využívá sítotisk. Je také spoluzakladatelem oděvní společnosti Tank Theory. Působí ale také na poli animace a designu u Transistor Studios a Shilo and Buck. Svou kompletní tvorbu označuje pojmem „rebelující díla“.

Takzvaný „Poster boy“ Derek Hess narozený v Cleavlandu byl druhým zdrojem inspirace pro tuto práci. Jeho heslem bylo vždy, že nechce být vystaven v Louvru. Hess je hlavním tvůrcem plakátů pro hudební skupiny jako Pearl Jam, NOFX, Iggy Popa, ale také známé festivaly jako Warped tour. Po těchto významných tvorbách byl vybrán do kreativního institutu v Detroitu. Za jeho hlavní inspirativní zdroj považujeme kombinace černých a červených fix nebo černé a červené tuše. O těchto kombinacích pojednává v knize Black lined drawing.

Jeho dominantou jsou figurativní motivy, které byly zásadním zdrojem pro tahové vyjádření ve finálních kresbách. Kresby doplňuje také o akvarelové podtržení barevnosti v kombinaci s různými gradacemi tužek.

Inspirací pro část týkající se tvorby kreseb byl kreslíř a malíř amerických komikových knih Jim Mahfood. Tento kreslíř se sám inspiruje ve street-artových prvcích, jako jsou grafity. Je jedním z předních kreslířů komixu u společnosti Marwel comix, kde doposud pracuje od svých 36 let.

Ilustruje také pro televizní společnost Cartoon network, která se zabývá dětskými pořady. Zabývá se také ilustracemi pro magazíny nebo tvorbou hudebních nosičů, ale také návrhy pro automobilku NISSAN na prototyp vozu Juke. Příležitostně realizuje své práce také jako tatér, ale také malby na tělo a zdi nejrůznějších studií. Vytvořil nástěnné malby v Comedy Central.

Jeho heslem, které bylo nápomocno ve finálním zpracování, je o prolínání prvků v ucelený výsledek. Dominantou těchto kreseb je ohraničenost a linkové ztvárnění výtvarných děl.

Mahfood vychází z fotografických předloh, které někdy s ilustracemi a kresbami kombinuje. Využívá techniky akvarelu a tuše popřípadě tužky různých gradací.

7 Záměrné sebepoškozování

Tyto sociologické a psychologické názory a poznatky vycházejí z kapitoly Sebevražedné chování a psychologické pojednání z publikace Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla, dále z publikací Inked, Tattoo bible 2, ve kterých je nastíněna sama hlubinná problematika tohoto tématu.

V této kapitole budeme pronikat do samých prvopočátků toho, proč lidé provádí záměrné či sociálně podpořené sebepoškozování těla. Jaká práva má společnost, aby odsuzovala tyto jedince, kteří modifikují z nejrůznějších příčin své tělo? O tetování vždy pojednávali psychologové především v kontextu s kriminálními živly a delikvencí nebo s ortodoxními skupinami ve společnosti. Psychologie ale také mluví o vlivu body-artu na okolní společnost především v kontextu nahlížení na danou osobu. Těla takto modifikovaných jedinců pro nás mohou být knihou, ve které čteme někdy i celoživotní příběhy. V tomto ohledu přistoupíme k teorii, proč jedinec poškozuje své tělo, a v samé podstatě za jakým účelem své tělo s možným sociálním vyloučením modifikuje.

Otázky o touze poznání, vzbuzení obdivu, ale také zda může být vřazována technika léčby, která již byla nastíněna v historii tetování, v nás probouzí nejrůznější typy odpovědí. Následkem tohoto dosažení obrazového vyjádření ale může být pro jedince situace, kdy se stává vyrovnaným a harmonicky naladěným. Proto nesmíme mluvit o tetování jako o pouhých obrázcích, znacích, ale také jako o psychickém vyjádření nositele.

Podle maorského způsobu chápání by mělo být tetování zaneseno nejen pod pokožku nositele, ale také vstřípeno do mysli. S těmito tradicemi jsou v úzkém sejetí tradice národů. Podle novodobých tradic uvádí publikace Umění tetování, že v dnešní společnosti je stát se tetovaným v mnoha ohledech vysoce sociální čin. Základní teorie vycházejí z Freudových teorií sexuální symboliky, které byly analyzovány v předešlých kapitolách. Analýza motivů nám ale také mnohé napoví o nositeli. Mnoho studií uvádí, že motivy uvádí také do jisté míry agrese a jiné psychologické jevy nositele.

U psychologických postupů slouží také tetování jako jedna z vodících linek pro zachycení hlubinné charakteristiky jedince. Tetování v dnešní době nese i prvky jakési znuděnosti a neuspokojení sociálními vlivy. Dnešní kultura hledá mnoho důvodů, jak se začlenit nebo pouze vyzkoušet, co toto umění nabídne a co může přinést samému nositeli, který v následných dekadách života tohoto činu může i litovat.

8 Praktická část

Hlavní téma praktické části bylo zaměřeno a odvíjeno od praktik klasického typu tetování. V této části by měla být zachycena proměna lidského těla s motivy ztvárněnými na pokožce.

Ve finální podobě se jedná o čtyři kresby, kombinované techniky provedené tužkami a akvarelovou technikou. Vývojové etapy postav vyvedené v životní velikosti uspořádané na formát B0 by měly dokládat vývoj lidského těla v kontrastu s tetovanou pokožkou.

Každá kresba by měla představovat jednu vývojovou etapu člověka v průběhu života. Následně jsou zde zpracovány motivy dobového trendu, které navazují na věk ztvárněných osob s přechodem do další dekády života. Vyobrazené osoby v nás měly navozovat dojem, jak stáří působí na lidské tělo, a tím také spjaté estetické proměny.

Prvotní otázka, zda je samo tetování více kresba či malba, určila výběr materiálu, kterým byla práce vyvedena. Z našeho pohledu je více méně základní tahové provedení tetování ztvárněno lineárně, a následně vybarvováno. Tudíž zde vznikl kompromis mezi lineární a plošnou tvorbou. Kresba tužkami je doplněna lehkým lavírováním černého akvarelu. Na práci byly využity tužky KOH-I-NOOR HARDTMUTH měkkých gradací, v kombinaci s tvrdými, které byly využity na tetovaných motivech.

Převážná část byla tvořena na základě realistických studií postav v kombinaci s fotografickými podklady pro realistickou kresbu detailních ztvárnění důležitých partií těla, jakými byly například ruce. V kresbě byl záměr vytvořit také korespondující rysy osobností pro názorný přednes vizuální změny.

Pro výběr tetovaných motivů bylo důležité roztřídit typicky mužské a ženské motivy, které by ve finále charakterizovaly samotného jedince, popřípadě s čím v průběhu života byl motiv spjat. Doloženým příkladem je vyobrazený starý muž, ke kterému byl vybrán motiv srdce, jakožto připomínka na rané komplikace v mládí se srdečním infarktem, čemuž odpovídá také vytvoření jizev na těle. Následně je také na kresbě patrný vyobrazený ušní lalůček, který je ve stáří nadměrně roztažen.

S touto postavou koresponduje figura mladého muže, který byl vybrán na základě společných rysů. Na každé postavě jsou motivy stejného typu, které dokládají postupný vývoj na daném jedinci. Nápis Maria na pravé ruce symbolizuje také důsledky, jaké přináší tetování při nevhodném výběru.

Postava staré ženy je názorným dokladem, jak stáří donutí jedince svá tetování často skrývat nebo dávat na odiv jen zřídka. Důsledek nerozvážnosti je také u mladé

ženy, která si ve staří již nedovede představit rozsáhlý obrazec na břišní partii na ochablém těle. Motivy, které ženy mají na svém těle vyvedeny, jsou v důkladném popisu v předešlých kapitolách.

Základním postupem byl výběr papíru, který by unesl kombinovaný projev tužek a akvarelové techniky. Papír byl vybrán od společnosti Excudit v barvě chamois, která podporuje korespondující intenzity černobílého provedení kreseb. Světlá intenzita papíru lisovaného za tepla je vhodná na kresbu, ale také dopomáhá akvarelové technice k udržení souvislých ploch.

Sama tvorba akvarelu byla tvořena od lazurních tonů k temným stínům anglického typu. Technika vyvedení se vyvíjela v duchu takzvaného prvního typu à la mokrý malby na suchý povrch. Použitý akvarelový pigment van Gogh-Ivory black, který umožňuje silnou intenzitu, dopomohl k vyrovnání temných tónů měkkých gradací tužek, což vytvořilo příjemný přechod mezi lineární a plošnou formou.

Adjustace finální práce je komponována po úvahách do neutrálních šedostříbrných rámců. Byla zde záměrně využita jemná intenzita, která neuzavírá celistvou formu.

9 Závěr

V této bakalářské bylo hlavním cílem pokus o zachycení vývoje a tvorby umění tetování v historickém kontextu. Především jsme se zde zaměřili na tetování moderní americké scény a vývoj, který významně ovlivnil soudobou tetovací kulturu světového rozměru.

Toto téma bylo zvoleno z mnoha důvodů. Prvotní inspirace byla odvozena z kladného vztahu k tetování jakožto jedné kategorii specifického umění, která není všemi přijímána s kladnými ohlasy, což vzbudilo tendenci pro tvorbu rozporuplné práce s mnohými otevřenými otázkami.

Otázky o korektnosti tetování, jako umění zde byly ponechány v některých tématech této práce. Tyto úvahy přinášejí prostor, z jakého úhlu pohledu na tento směr bude po této práci každý z nás nahlížet a bude jej přijímat nebo zcela zavrhnout. Rozporuplnost tohoto tématu v nás také vybízí dávat lidem příležitost přistoupit k tetování svou zcela individuální cestou.

Dalším důvodem je dlouholeté přátelství s lidmi, kteří mají nejedno tetování na svém těle, a vyznávají tento kult také jako způsob života. Proto i tento neméně významný aspekt vedl k zamyšlení nad tímto tématem nejen z výtvarného hlediska.

Zásadní otázkou by nebyla pouze kvalita provedení, ale také zda samotný tvůrce vnáší do tetování svébytný projev sebe samého? Následně bylo podpůrné seznámení s lidmi, kteří mají tělesné zdobení, ale také sami motivy vytvářejí a posléze tuto činnost realizují. Při psaní práce bylo vycházeno z několika publikací, které se zabývají body-artem, především tetováním.

Závěrem této práce by mělo být dosažení náznaku okruhu výtvarného projevu, který není všemi lidmi přijímán jako korektní směr. Tato práce by měla být přínosem mnoha užitečného a rozporuplného, což by mohlo ovlivnit názor na tento směr umění.

10 Seznam použité literatury:

Tištěné zdroje:

1. CAMPBELL, J. *Primitivní mytologie: masky bohů*. Praha: Pragma, 2008. 428 s. ISBN 978-80-7205-220-2.
2. CELEBRATED THE 100TH BIRTHDAY OF NORMAN SAILOR JERRY COLLINS THE FATHER OF OLD-SCHOOL TATTOOING, *Inked*. 2011, Leden, 25, s. 2-7. ISSN 00912847300012.
3. FERGUSON, H.; PROCTER, L. *Umění tetování*. Praha: Rebo productions, 1998. 128 s. ISBN 80-7234-028-X.
4. FIKSA, R. *Encyklopedie bodyartu*. Žďár nad Sázavou: Sowulo press, 2009. 96 s. ISBN 978-80-903957-4-9.
5. FIKSA, R. *Tetování*. Žďár nad Sázavou: Sowulo Press, 2005. 144 s. ISBN 80-903618-1-1.
6. GOLDSTEIN, Jennifer. Mark of the Maori. *Inked*. 2011, Březen, 22, s. 70-77. ISSN. 00912847300003.
7. HEMINGSON, V. *Tetování: katalog motivů*. Praha: Slovart, 2010. 224 s. ISBN 978-80-7391-403-5.
8. IMAGINEFX. *How to draw and paint anatomy*. Anglie: Imaginefx, 2010. 117 s. ISBN 1-85870-323-9.
9. INKER, *Inked* 2010, Srpen, 23, s. 16. ISSN 00912847300008.
10. KAKOULAS, Marisa. *Inked: Bugs*. 2011, Leden, 25, s. 80-82. ISSN 00912847300012.

11. KOUTEK, J.; KOCOURKOVÁ, J. *Sebevražedné chování: současné poznatky o suicidalitě a její specifika u dětí a dospívajících*. 2. vydání. Praha: Portál, 2007. 117 s. ISBN 978-80-7367-349-9.
12. KRIEGELOVÁ, M. *Záměrné sebepoškozování v dětství a adolescenci*. Praha: Grada, 2008. 174 s. ISBN 978-80-247-2333-4.
13. LEWIS, Henry. *Inked*. 2011, Srpen, 23, s. 84. ISSN 00912847300008.
14. PARRAMÓN, J. M. *Jak kreslit: Historické pozadí, materiály a pomůcky, techniky a postupy, teorie a praxe umění kresby*. Praha: Svojtka a Vašut, 1995. 112 s. ISBN 80-7180-045-7.
15. POSTER BOY. *Inked*. 2011, Červen, Červenec, 26, s. 18. ISSN 00912847300006.
16. PREHM, Colt. A World of lines. *Skin Deep*. 2011, Prosinec, 205, s. 26-30. ISBN 977096643504813.
17. RYCHLÍK, M. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha: Lidové noviny, 2005. 350 s. ISBN 80-7106-780-6.
18. SMITH, S. *Tattoo Bible 2*. Chester UK: Jazz Publishing, 2011. 164 s. ISBN 978-0-9565307-5-2.
19. TATTOO STYLE. *The World's greatest tattoo artists and designs*. Londýn: Dennis publishing, 2011. 132 s. ISBN 1-78106-002-9.
20. VALENTA, V. *Tetování & tetování*. Praha: Deus, 2011. 269 s. ISBN 978-80-87408-03-2.

Elektronické zdroje:

1. HESS, D. *Derek Hess: Portfolio Derek Hess*. [online]. 2009 [cit. 2012-04-14]. Dostupné na WWW: <www.derekhess.com>.
2. JOHNSEN, Z. *Fine art & exhibition works*. [online]. 2012 [cit. 2012-04-14]. Dostupné na WWW: <www.zachjohnsen.com>.
3. JOHNSEN, Z. *Zenvironments: The illustration&design: The Illustration & Design World of Zach Johnsen*. [online]. 2012 [cit. 2012-04-14]. Dostupné na WWW: <www.zenvironments.com>.
4. MAHFOOD, J. *JimMahfood.com*. [online]. 2012 [cit. 2012-04-14]. Dostupné na WWW: <www.jimmahfood.com>.

11 Přílohy

11.1 Seznam obrazových příloh

Příloha I	Derek Hess – From Autumn To Ashes
Příloha II	Derek Hess - Closer To God
Příloha III	Zach Johnsen – autorská kniha
Příloha IV	Zach Johnsen – The red, the white & the blue
Příloha V	Zach Johnsen - Mind blowing illustrations
Příloha VI	Jim Mahfoof - Fishgirls
Příloha VII	Jim Mahfoof – Food one
Příloha VIII	Praktická část mladý muž
Příloha IX	Praktická část starý muž
Příloha X	Praktická část mladá žena
Příloha XI	Praktická část stará žena
Příloha XII	Rám-adjustace

Fotografie v obrazové příloze I-VII jsou využity z výše uvedených [www stránek](#).

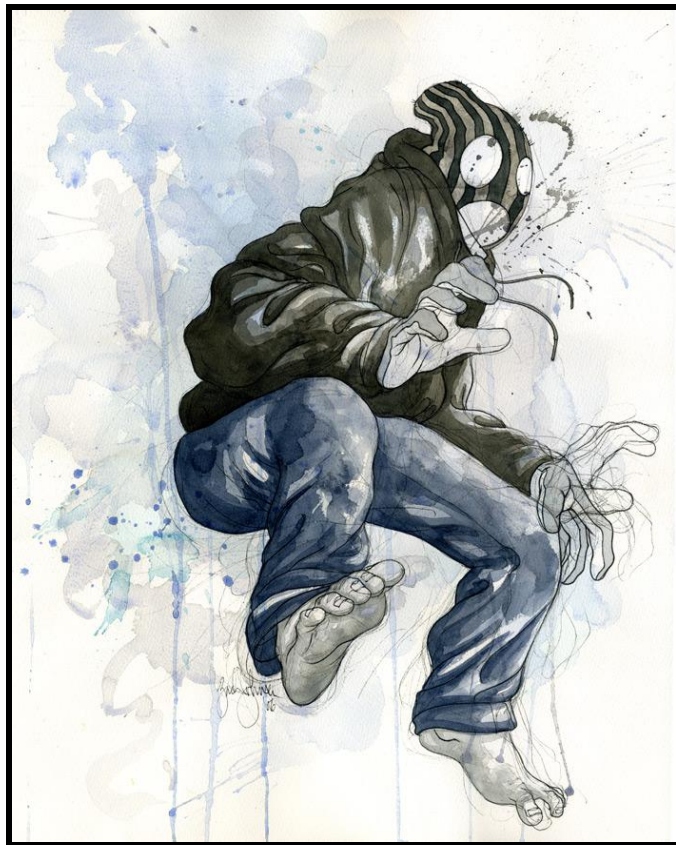
Příloha I

Příloha II

Příloha III

Příloha IV

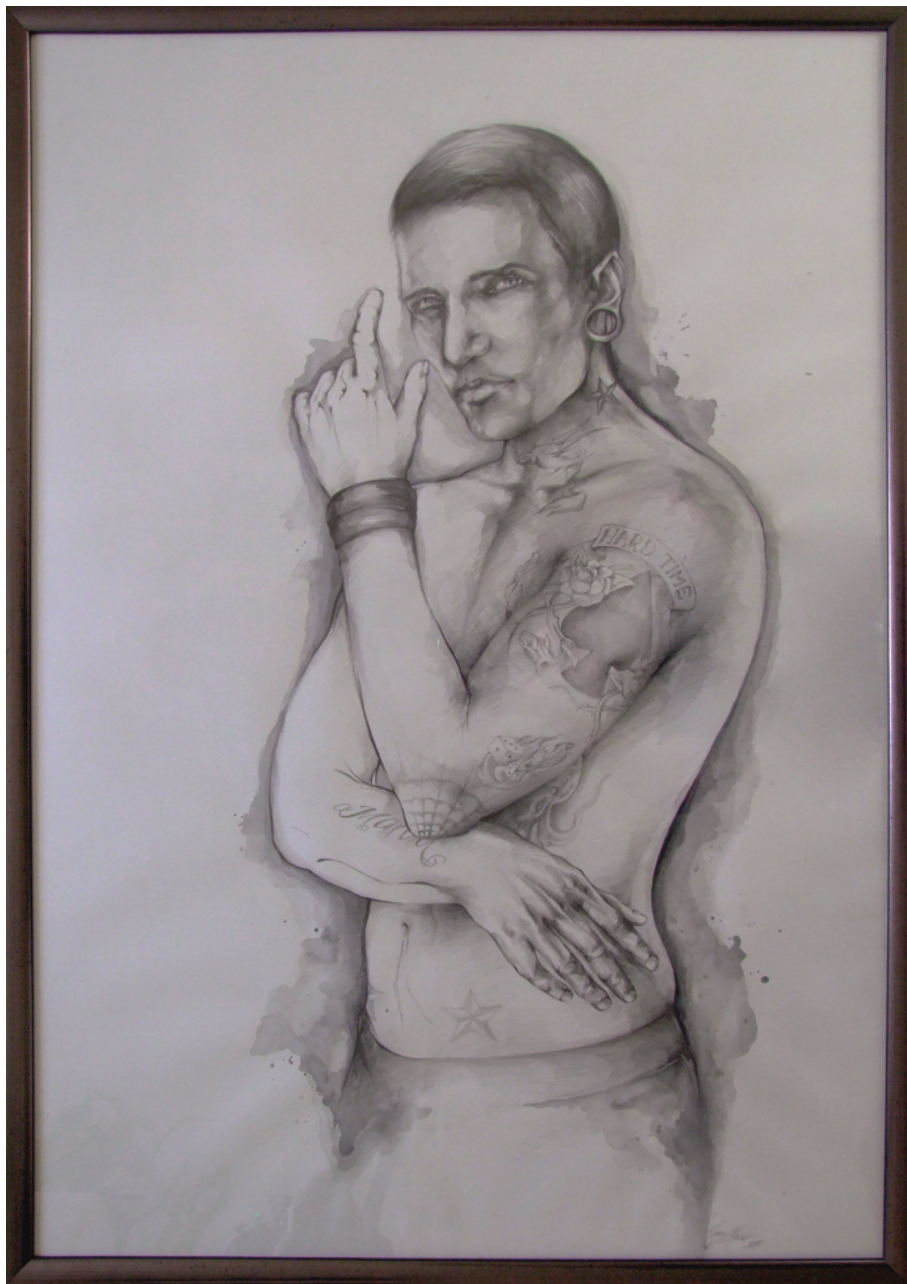
Příloha V

Příloha VI

Príloha VII

Příloha VIII

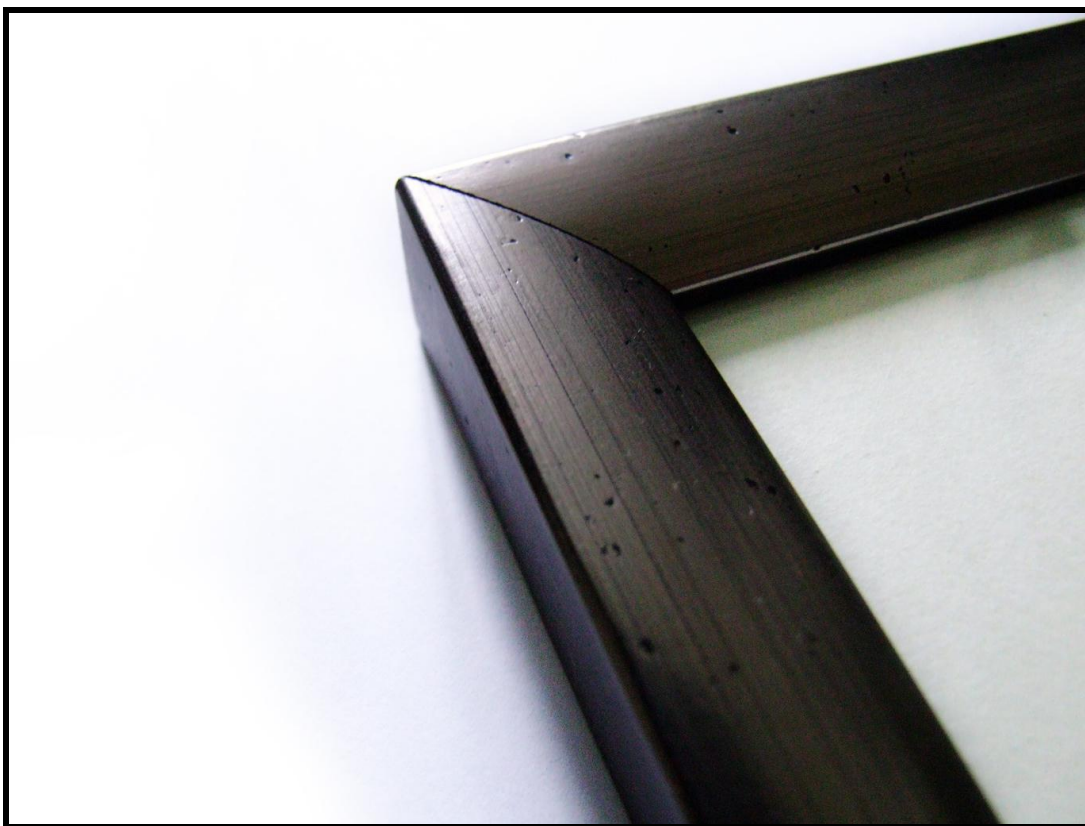
Příloha IX

Příloha X

Příloha XI

Příloha XII